

PHÂN TÍCH KHỔ THƠ ĐẦU BÀI THƠ ĐOÀN THUYỀN ĐÁNH CÁ CỦA HUY CẬN

1. Dàn ý phân tích khổ thơ đầu bài thơ Đoàn thuyền đánh cá của Huy Cận

a. Mở bài:

Giới thiệu tác giả, tác phẩm và đoạn trích

- Huy Cận được biết đến là một trong những nhà thơ tiêu biểu của phong trào Thơ mới.
- "Đoàn thuyền đánh cá" là một trong những bài thơ tiêu biểu của ông.
- Bài thơ được mở đầu bằng hình ảnh đoàn thuyền ra khơi lúc chiều tà.

b. Thân bài:

Hoàn cảnh ra đời:

- Năm 1958, trong một chuyến đi thực tế của nhà thơ tại Hồng Gia, Cẩm Phả, Quảng Ninh.

Phân tích đoạn thơ:

- 2 câu thơ đầu: Thời gian ra khơi của đoàn thuyền
- + Mặt trời so sánh với "hòn lửa" → khung cảnh lung linh rực rỡ sắc màu, dù là thời khắc của ngày tàn những hình ảnh đoàn thuyền ra khơi vẫn hiện lên thật đẹp, thật tráng lệ và căng tràn sức sống.
- + Ẩn dụ "sóng - cài then", "đêm - sập cửa" → màn đêm đang dần buông xuống
- Khi vạn vật đã đi vào trạng thái nghỉ ngơi, chỉ có đoàn thuyền là căng tràn sức sống, hăng hái lên đường
- 2 câu thơ sau: không khí ra khơi vui tươi, sôi nổi đầy hứng khởi
- + Từ "lại" → Nhấn mạnh đến nhịp công việc quen thuộc, lặp lại hàng ngày của người dân làng chài.
- + "Câu hát" cùng "gió khơi" và con người với thiên nhiên như đang hòa làm một.
- Khổ thơ thứ nhất với sự vui tươi cùng hình ảnh thiên nhiên tráng lệ đã thật sự mở ra một bức tranh, một hành trình ra khơi mới

c. Kết bài:

- Khẳng định lại giá trị của đoạn thơ.

2. Phân tích khổ thơ đầu bài thơ Đoàn thuyền đánh cá của Huy Cận

Bài thơ “Đoàn thuyền đánh cá” của Huy Cận được sáng tác vào năm 1958. Trong chuyến đi thực tế ở vùng Hồng Gai, Cẩm Phả, Quảng Ninh của ông. Đây là một sự kết hợp nhuần nhuyễn của hai nguồn cảm hứng:.. Cảm hứng lãng mạn tràn ngập niềm vui cuộc sống về lao động và cảm hứng về thiên nhiên vũ trụ. Sự gặp gỡ, phối hợp của hai nguồn cảm hứng này đã tạo nên những hình ảnh rộng lớn, lung linh tráng lệ như những bức tranh sơn mài. Và mở đầu bài thơ là hai câu thơ miêu tả cảnh hoàng hôn trên biển thật độc đáo và thú vị:

*“Mặt trời xuống biển như hòn lửa
Sóng đã cài then, đêm sập cửa.
Đoàn thuyền đánh cá lại ra khơi,
Câu hát căng buồm cùng gió khơi.”*

Bài thơ có hai nguồn cảm hứng lớn, song hành, hài hòa và trộn lẫn vào nhau. Đó là cảm hứng về thiên nhiên vũ trụ và cảm hứng về con người lao động trong cuộc sống mới. Thông qua việc miêu tả cảnh lao động đánh cá của người ngư dân vùng biển Hạ Long, bài thơ ngợi ca vẻ đẹp thiên nhiên, đất nước, sự giàu có của biển khơi; ngợi ca khí thế lao động hăng say, yêu đời của người lao động mới đã được giải phóng, đang làm chủ bản thân, làm chủ cuộc đời và đất nước.

Trước hết cảnh hoàng hôn trên biển và cảnh đoàn thuyền đánh cá ra khơi được diễn tả rất sinh động ở 2 khổ thơ đầu. Cảnh hoàng hôn trên biển được miêu tả bằng một hình tượng độc đáo.

*“Mặt trời xuống biển như hòn lửa
Sóng đã cài then, đêm sập cửa”.*

Với sự liên tưởng độc đáo và so sánh thú vị, Huy Cận đã miêu tả rất thực sự chuyển đổi thời khắc giữa ngày và đêm khiến cảnh biển vào đêm thật kỳ vĩ, tráng lệ như thần thoại. Mặt trời xuống biển nhưng dường như không tàn lụi, không tắt. Nó như hòn lửa, một quả cầu lửa đỏ rực, khổng lồ chìm vào đáy nước đại dương. Biển cả bao la như nòng ấm hắt lên. Phép tu từ so sánh: mặt trời được ví với hòn lửa đem đến cho bức tranh hoàng hôn một vẻ đẹp rực rỡ, tráng lệ, và ấm áp chứ không hiu hắt, ảm đạm như trong thơ cổ.

Phép nhân hóa, ẩn dụ “Sóng đã cài then đêm sập cửa” giúp người đọc cảm nhận thiên nhiên, vũ trụ, biển cả như đi vào trạng thái tĩnh lặng, nghỉ ngơi, thư giãn. Vũ trụ giờ đây như một

ngôi nhà khổng lồ. Những lượn sóng dài như chiếc then cài, còn màn đêm đang buông xuống là cánh cửa. Hình ảnh thơ cho thấy thiên nhiên vũ trụ bao la mà gần gũi với con người – biển cả hay đó cũng chính là ngôi nhà thân thuộc của mỗi ngư dân. Có thể nói, hai câu thơ thể hiện tình yêu thiên nhiên và lòng yêu mến cuộc đời của nhà thơ Huy Cận.

Vũ trụ như một ngôi nhà lớn với màn đêm buông xuống là tấm cửa khổng lồ với những lượn sóng hiền hoà gối đầu nhau chạy ngang trên biển như những chiếc then cài cửa. Phác hoạ được một bức tranh phong cảnh kỳ diệu như thế hẳn nhà thơ phải có cặp mắt thần và trái tim nhạy cảm.

Khi thiên nhiên bước vào trạng thái nghỉ ngơi thì con người bắt đầu làm việc:

*“Đoàn thuyền đánh cá lại ra khơi
Câu hát căng buồm cùng gió khơi”.*

Hình ảnh, nhạc điệu trong câu thơ diễn tả khí thế khỏe khoắn, phấn chấn của những người lao động: khẩn trương làm việc bất kể ngày đêm. Màn đêm mở ra đã khép lại không gian của một ngày. Giữa lúc vũ trụ, đất trời như chuyển sang trạng thái nghỉ ngơi thì ngược lại, con người bắt đầu hoạt động. Sự đối lập này làm nổi bật tư thế lao động của con người trước biển cả.

Nhịp thơ nhanh mạnh như một quyết định dứt khoát. Đoàn ngư dân đã xuống đáy thuyền ra khơi và cất cao tiếng hát khởi hành. Từ “lại” vừa biểu thị sự lặp lại tuần tự, thường nhật, mỗi ngày của công việc lao động, trở thành một nếp sống quen thuộc của những người ngư dân vùng biển vừa biểu thị ý so sánh ngược chiều với câu trên: đất trời vào đêm nghỉ ngơi mà con người bắt đầu lao động, một công việc lao động không ít vất vả.

“Câu hát căng buồm cùng gió khơi” là hình ảnh ẩn dụ mang tính chất khoa trương. Tiếng hát khỏe khoắn tiếp sức cho gió làm căng cánh buồm. Tiếng hát ấy, làm nổi bật khí thế hồ hởi của những người lao động lạc quan yêu nghề, yêu biển và say mê công việc chinh phục biển khơi làm giàu cho Tổ quốc. Tiếng hát ấy còn thể hiện niềm mong ước của người đánh cá: mong ước một chuyến ra khơi đánh bắt được thật nhiều hải sản, nhiều cá tôm giữa sự giàu đẹp của biển khơi.

Có thể nói, dù chỉ là bốn câu thơ ngắn thôi nhưng cũng đủ để ta thấy sự thay đổi trong hồn thơ của Huy Cận. Cũng chính vui tươi mới mẻ này đã góp thêm sắc màu mới cho phong trào thơ mới - sắc màu của một Huy Cận với hồn thơ đầy lạc quan, yêu đời.

3. Cảm nhận về đẹp khổ thơ đầu bài thơ Đoàn thuyền đánh cá của Huy Cận

Bài thơ “Đoàn thuyền đánh cá” đã khắc họa nhiều hình ảnh đẹp tráng lệ thể hiện sự hài hòa giữa thiên nhiên và con người lao động, bộc lộ niềm vui, niềm tự hào của nhà thơ trước đất nước và cuộc sống. Khổ thơ đầu của bài thơ có nhiều sáng tạo trong việc xây dựng hình ảnh bằng liên tưởng, tưởng tượng phong phú, độc đáo; có âm hưởng khỏe khoắn, hào hùng, lạc quan.

Bài thơ có hai nguồn cảm hứng lớn, song hành, hài hòa và trộn lẫn vào nhau. Đó là cảm hứng về thiên nhiên vũ trụ và cảm hứng về con người lao động trong cuộc sống mới. Thông qua việc miêu tả cảnh lao động đánh cá của người ngư dân vùng biển Hạ Long, bài thơ ngợi ca vẻ đẹp thiên nhiên, đất nước, sự giàu có của biển khơi; ngợi ca khí thế lao động hăng say, yêu đời của người lao động mới đã được giải phóng, đang làm chủ bản thân, làm chủ cuộc đời và đất nước.

Trước hết cảnh hoàng hôn trên biển và cảnh đoàn thuyền đánh cá ra khơi được diễn tả rất sinh động ở 2 khổ thơ đầu. Cảnh hoàng hôn trên biển được miêu tả bằng một hình tượng độc đáo.

*“Mặt trời xuống biển như hòn lửa
Sóng đã cài then, đêm sập cửa”.*

Với sự liên tưởng độc đáo và so sánh thú vị, Huy Cận đã miêu tả rất thực sự chuyển đổi thời khắc giữa ngày và đêm khiến cảnh biển vào đêm thật kỳ vĩ, tráng lệ như thần thoại. Mặt trời xuống biển nhưng dường như không tàn lụi, không tắt. Nó như hòn lửa, một quả cầu lửa đỏ rực, khổng lồ chìm vào đáy nước đại dương. Biển cả bao la như nòng ấm hắt lên. Phép tu từ so sánh: mặt trời được ví với hòn lửa đem đến cho bức tranh hoàng hôn một vẻ đẹp rực rỡ, tráng lệ, và ấm áp chứ không hiu hắt, ảm đạm như trong thơ cổ.

Phép nhân hóa, ẩn dụ “Sóng đã cài then đêm sập cửa” giúp người đọc cảm nhận thiên nhiên, vũ trụ, biển cả như đi vào trạng thái tĩnh lặng, nghỉ ngơi, thư giãn. Vũ trụ giờ đây như một ngôi nhà khổng lồ. Những lượn sóng dài như chiếc then cài, còn màn đêm đang buông xuống là cánh cửa. Hình ảnh thơ cho thấy thiên nhiên vũ trụ bao la mà gần gũi với con người – biển cả hay đó cũng chính là ngôi nhà thân thuộc của mỗi ngư dân. Có thể nói, hai câu thơ thể hiện tình yêu thiên nhiên và lòng yêu mến cuộc đời của nhà thơ Huy Cận.

Vũ trụ như một ngôi nhà lớn với màn đêm buông xuống là tấm cửa khổng lồ với những lượn sóng hiền hoà gối đầu nhau chạy ngang trên biển như những chiếc then cài cửa. Phác họa

được một bức tranh phong cảnh kỳ diệu như thế hẳn nhà thơ phải có cặp mắt thần và trái tim nhạy cảm.

Khi thiên nhiên bước vào trạng thái nghỉ ngơi thì con người bắt đầu làm việc:

*“Đoàn thuyền đánh cá lại ra khơi,
Câu hát căng buồm cùng gió khơi”.*

Hình ảnh, nhạc điệu trong câu thơ diễn tả khí thế khỏe khoắn, phấn chấn của những người lao động: khẩn trương làm việc bất kể ngày đêm. Màn đêm mở ra đã khép lại không gian của một ngày. Giữa lúc vũ trụ, đất trời như chuyển sang trạng thái nghỉ ngơi thì ngược lại, con người bắt đầu hoạt động. Sự đối lập này làm nổi bật tư thế lao động của con người trước biển cả.

Nhịp thơ nhanh mạnh như một quyết định dứt khoát. Đoàn ngư dân đã xuống đáy thuyền ra khơi và cất cao tiếng hát khởi hành. Từ “lại” vừa biểu thị sự lặp lại tuần tự, thường nhật, mỗi ngày của công việc lao động, trở thành một nếp sống quen thuộc của những người ngư dân vùng biển vừa biểu thị ý so sánh ngược chiều với câu trên: đất trời vào đêm nghỉ ngơi mà con người bắt đầu lao động, một công việc lao động không ít vất vả.

“Câu hát căng buồm cùng gió khơi” là hình ảnh ẩn dụ mang tính chất khoa trương. Tiếng hát khỏe khoắn tiếp sức cho gió làm căng cánh buồm. Tiếng hát ấy, làm nổi bật khí thế hồ hởi của những người lao động lạc quan yêu nghề, yêu biển và say mê công việc chinh phục biển khơi làm giàu cho Tổ quốc. Tiếng hát ấy còn thể hiện niềm mong ước của người đánh cá: mong ước một chuyến ra khơi đánh bắt được thật nhiều hải sản, nhiều cá tôm giữa sự giàu đẹp của biển khơi:

Khổ thơ đầu bài thơ “Đoàn thuyền đánh cá” có kết cấu gọn gàng, cân đối như một bài tứ tuyệt: hai câu đầu tả cảnh, hai câu sau nói về con người. Cảnh và người tương như đối lập song lại hòa hợp, cảnh làm nền để cho hình ảnh con người nổi bật lên như tâm điểm của một bức tranh – bức tranh lao động khỏe khoắn, vui tươi tràn ngập âm thanh và rực rỡ sắc màu.